

STORTINGET

Innst. 134 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra Stortingets presidentskap

Dokument 8:2 S (2023–2024) og Dokument 8:11 (2023–2024) punkt 1 og 2

Innstilling fra Stortingets presidentskap om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø, Audun Lysbakken og Torgeir Knag Fylkesnes om regler for mer innsyn, åpenhet og tillit og Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ingvild Wetrhus Thorsvik, Guri Melby, Sveinung Rotevatn, Abid Raja, Grunde Almeland, Alfred Jens Bjørlo, Ola Elvestuen og André N. Skjelstad om mer åpenhet i offentlige organer

Til Stortinget

1. Bakgrunn

Dokument 8:2 S (2023–2024)

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre et forbud mot at statsråder, politiske rådgivere og statssekretærer i regjering handler i aksjer og andre finansielle instrumenter så lenge personen har dette vervet. Det kan gis visse unntak etter søknad, men disse skal da være konkret begrunnet.
2. Stortinget anmoder Stortingets presidentskap om å utrede en registreringsordning for dem som oppsøker Stortinget og Stortingets representanter, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke Stortinget i saker som er til behandling. Ordningen må ivareta personvernet til de besøkende og sørge for at privatpersoner kan unntas fra registrering.
3. Stortinget ber regjeringen utarbeide mulige modeller for en registreringsordning for dem som oppsø-

ker den politiske ledelsen i departementene eller på Statsministerens kontor, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke regjeringen i saker som er til behandling. Modellene må ivareta personvernet til de besøkende og sørge at privatpersoner kan unntas fra registrering.

4. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre lov om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser slik at tidligere oppdragsgivere samt innholdet i oppdraget skal oppgis.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Dokument 8:11 S (2023–2024) punkt 1 og 2

I dokumentet fremmes følgende forslag i punkt 1 og 2:

- «1. Stortinget anmoder Stortingets presidentskap om å utrede en registreringsordning for dem som oppsøker Stortinget og Stortingets representanter, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke Stortinget i saker som er til behandling. Ordningen må ivareta personvernet til de besøkende og sørge for at privatpersoner kan unntas fra registrering.
2. Stortinget ber regjeringen utarbeide mulige modeller for en registreringsordning for dem som oppsøker den politiske ledelsen i departementene eller på Statsministerens kontor, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke regjeringen i saker som er til behandling. Modellene må ivareta personvernet til de besøkende og sørge for at privatpersoner kan unntas fra registrering.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene. Representantforslagets punkt 3 til 9 er til behandling i justiskomiteen, som vil avgi egen innstilling om disse forslagene.

2. Presidentskapets merknader

2.1 Forslag om forbud for statsråder, statssekretærer og politiske rådgivere mot å handle i aksjer eller andre finansielle instrumenter

Presidentskapet viser til Dokument 8:2 S (2023–2024) punkt 1, som gjelder forslag om forbud for statsråder, statssekretærer og politiske rådgivere mot å handle i aksjer eller andre finansielle instrumenter så lenge de innehar det aktuelle vervet. Forslaget er delvis overlappende med forslag nr. 1 i Dokument 8:1 S (2023–2024) om å styrke habilitetsreglene og gjenreise tillit til demokratiet, fremsatt av representantene Marie Sneve Martinussen og Seher Aydar. Det foreslås her å anmode regjeringen å fremme lovforslag om regulering av kjøp og salg av aksjer og andre finansielle instrumenter, som forbyr statsråder, statssekretærer og politiske rådgivere, samt medlemmer av deres husstand, å kjøpe og selge aksjer eller andre finansielle instrumenter etter tiltredelse. Dokument 8:1 S (2023–2024) er fordelt til justiskomiteen for behandling.

Presidentskapet bemerker at Kommunal- og distriktsministeren i sin uttalelse til Dokument 8:2 S (2023–2024) har pekt på de nye reglene i Håndbok for politisk ledelse, hvor det oppstilles begrensninger på hvordan eierskap skal utøves. Det uttales at de nye reglene etter regjeringens syn på en god måte reflekterer avveiningen mellom den private eiendomsretten og ønsket om en bred politisk deltakelse på den ene siden, og hensynet til å forebygge habilitetsutfordringer, mulige interessekonflikter og uheldige økonomiske bindinger på den andre. Etter regjeringens vurdering bør det ikke foreslås et forbud mot aksjehandel for den øverste politiske ledelsen i departementene.

Presidentskapet har merket seg regjeringens syn. Presidentskapet viser også til at tilsvarende forslag nå ligger til behandling i justiskomiteen som en del av en samlet sak om habilitetsregler.

2.2 Forslag om etablering av lobbyregister for Stortinget og regjeringen

Presidentskapet viser til Dokument 8:2 S (2023–2024) punkt 2 og 3 og Dokument 8:11 S (2023–2024) punkt 1 og 2 som gjelder etablering av lobbyregister for Stortinget og regjeringen. Forslagsstillerne ber

presidentskapet utrede mulige modeller for en registreringsordning for dem som oppsøker Stortinget og Stortingets representanter, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke Stortinget i saker som er til behandling. Det bes videre om en tilsvarende utredning knyttet til en registreringsordning for lobbyvirksomhet rettet mot den politiske ledelse i departementene og på Statsministerens kontor.

Lignende forslag om innføring av lobbyregister for Stortinget og regjeringen er fremmet flere ganger tidligere uten at disse har fått flertall i Stortinget, senest i Dokument 8:223 S (2022–2023), jf. Innst. 501 S (2022–2023).

Presidentskapet ser det som positivt at det i den siste tiden har vært økt oppmerksomhet om blant annet lobbyvirksomhet og potensielle interessekonflikter, både knyttet til regjering og Stortinget. Dette kan bidra til å bevisstgjøre regjeringen og representantene på de ulike etiske dilemmaer som kontakten med ulike interessegrupper kan medføre. Et godt samspill mellom beslutningstakerne og dem beslutningene angår, er viktig i et levende demokrati, og møter mellom politikere og personer som ønsker å påvirke politiske beslutninger, såkalte lobbyister, er helt legitimt. Det er samtidig viktig at slik påvirkning gjøres på en måte som sikrer tiliten til systemet og beslutningsprosessene.

Presidentskapet viser til at kommunal- og distriktsministeren i sin uttalelse til forslaget som gjelder lobbyregister for regjeringen, blant annet har vist til at OECD nå er i ferd med å revidere sine tilrådinger når det gjelder åpenhet og integritet ved lobbyvirksomhet og påvirkning, herunder også hvordan lobbyvirksomhet skal defineres. Kommunal- og distriktsministeren mener derfor det kan være grunn til å avvente utfallet av dette arbeidet. I tillegg anses det som nyttig å kunne lære av erfaringer fra Finland, som har vedtatt regler om åpenhet om lobbyvirksomhet som trer i kraft 1. januar 2024.

Presidentskapets flertall, alle unntatt femte visepresident Ingrid Fiskaa, mener det på denne bakgrunn ikke bør vedtas et anmodningsforslag til regjeringen om å utrede mulige modeller for en registreringsordning på det nåværende tidspunkt.

Når det gjelder forslagene knyttet til utredning av lobbyregister for dem som oppsøker Stortinget og Stortingets representanter, kan flertallet ikke se at saken stiller seg i et vesentlig annet lys enn forrige gang Stortinget tok stilling til forslaget. Flertallet mener derfor at Dokument 8:2 S (2023–2024) punkt 2 og 3 og Dokument 8:11 S (2023–2024) punkt 1 og 2 ikke bør vedtas.

Flertallet fremhever i den forbindelse, som tidligere påpekt, at det skjer omfattende påvirkningsvirksomhet overfor stortingsrepresentantene gjennom høringer i forbindelse med komiteenes saksbehandling.

Høringene er åpne, og det er fullt innsyn i hvilke organisasjoner og bedrifter som deltar. Mange av disse har også gitt innspill og synspunkter under den forutgående høringsprosessen i forbindelse med regjeringens utarbeidelse av lovforslag, stortingsmeldinger osv. Flertallet mener det samlet sett er betydelig åpenhet omkring det påvirkningsarbeidet som skjer i tilknytning til både regjeringens og Stortingets arbeid.

Flertallet viser videre til endringene i adgangsglementet som trådte i kraft 1. oktober 2023. Endringene innebærer at tidligere stortingsrepresentanter nå må undertegne en erklæring for å få utstedt adgangskort til Stortinget, hvor det framgår at adgangskortet ikke skal benyttes til politisk påvirkningsarbeid. Dersom formålet med besøket er politisk påvirkningsarbeid, skal den tidligere stortingsrepresentanten registrere seg i Stortingets besøkssystem i resepsjonen. Flertallet understreker samtidig at det ikke er en nødvendig eller naturlig konsekvens av disse endringene i adgangsglementet at det opprettes et lobbyregister.

Flertallet viser også til presidentskapet innstilling om endringer i Reglement om register for stortingsrepresentantenes verv og økonomiske interesser, jf. Innst. 140 S (2023–2024). De endringene som foreslås har som formål å øke åpenheten om representantenes verv og økonomiske interesser, og på denne måten sørge for mer oppdatert og tilgjengelig informasjon. Etter flertallets syn vil de foreslåtte endringene bidra til å bevisstgjøre representantene ytterligere på hvilke forhold som har betydning når vedkommende tar stilling i saker som er til behandling i Stortinget. Endringene vil også bidra til større grad av åpenhet om alle forhold ved stortingsrepresentantenes særskilte eierinteresser og verv som kan ha offentlig interesse.

Femte visepresident, Ingrid Fiskaa, mener at endringene i adgangsglementet, der tidligere representanter nå må undertegne en erklæring om å ikke bruke adgangskortet til politisk påvirkningsarbeid, er et steg i retning mer åpenhet om lobbyvirksomheten. Samtidig mener dette medlem at det er behov for mer åpenhet. At det er innsyn i hvilke organisasjoner og bedrifter som deltar på høringer, dekker bare en del av det politiske påvirkningsarbeidet overfor Stortinget. En registreringsordning for dem som oppsøker Stortinget og representantene for å påvirke saker til behandling, vil være et naturlig neste steg for å sikre en større grad av innsyn og åpenhet. Dette medlem viser til det eksisterende besøksregisteret for alle som besøker Stortinget, og mener åpenhet rundt dette besøksregisteret når det gjelder lobbyvirksomheten vil være en praktisk løsning for å få ordningen på plass.

Dette medlem understreker at ressursene til å drive påvirkningsarbeid er skeivt fordelt, og at utstrakt

lobbyisme derfor gir mer makt til økonomisk sterke og velorganiserte aktører på bekostning av andre. Mer innsyn vil kunne øke tilliten og dermed styrke demokratiet.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber Stortingets presidentskap om utrede en registreringsordning for dem som oppsøker Stortinget og Stortingets representanter, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke Stortinget i saker som er til behandling. Ordningen må ivareta personvernet til de besøkende og sørge for at privatpersoner kan unntas fra registrering.»

«Stortinget ber regjeringen utarbeide mulige modeller for en registreringsordning for dem som oppsøker den politiske ledelsen i departementene eller på Statsministerens kontor, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke regjeringen i saker som er til behandling. Modellene må ivareta personvernet til de besøkende og sørge at privatpersoner kan unntas fra registrering.»

2.3 Forslag til endringer av lov om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser slik at tidligere oppdragsgivere samt innholdet i oppdraget oppgis

Presidentskapet viser til Dokument 8:2 S (2023–2024) punkt 4 med forslag til et anmodningsvedtak hvor regjeringen bes om å fremme forslag til endringer av lov om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser slik at tidligere oppdragsgivere samt innholdet i oppdraget oppgis. Presidentskapet bemerker at tilsvarende anmodningsvedtak ble vedtatt av Stortinget 27. november 2018, jf. anmodningsvedtak nr. 55 (2018–2019), på bakgrunn av representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Torgeir Knag Fylkesnes, Kari Elisabeth Kaski, Gina Barstad og Marius Meisfjord Jøsevold om opplysningsplikt for statsråder og statssekretærer, jf. Dokument 8:108 LS (2017–2018) og Innst. 54 L (2018–2019). Presidentskapet viser til at dette vedtaket fremdeles gjelder.

Presidentskapet viser i den forbindelse til at status for regjeringens oppfølging av dette anmodningsvedtaket er omtalt i Meld. St. 4 (2023–2024):

«Departementet sette hausten 2019 ned ei arbeidsgruppe for å utgreie forslaget. Arbeidsgruppa vart leia av Regjeringsadvokaten og hadde medlemmar frå Justis- og beredskapsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet. Arbeidsgruppa leverte si utgreiing i juni 2022.

Departementet arbeider med å vurdere oppmødningsvedtaket i samband med oppfølging av Europarådet sitt antikorrupsjonsorgan Group of States Against

Corruption (GRECO) sin femte evalueringsrapport til Norge og vil kome tilbake til Stortinget om saka på eigna måte.»

Presidentskapet viser vidare til at Meld. St. 4 (2023–2024) Anmodnings- og utredningsvedtak i stortingssesjonen 2022–2023 ble sendt til kontroll- og konstitusjonskomiteen 10. oktober 2023, og nå ligger til behandling i komiteen.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra femte visepresident Ingrid Fiskaa:

Forslag 1

Stortinget ber Stortingets presidentskap om å utrede en registreringsordning for dem som oppsøker Stortinget og Stortingets representanter, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke Stortinget i saker som er til behandling. Ordningen må ivareta personvernet til de besøkende og sørge for at privatpersoner kan unntas fra registrering.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utarbeide mulige modeller for en registreringsordning for dem som oppsøker den politiske ledelsen i departementene eller på Statsministerens kontor, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke regjeringen i saker som er til behandling. Modellene må ivareta personvernet til de besøkende og sørge for at privatpersoner kan unntas fra registrering.

4. Presidentskapets tilråding

Tilrådingen under romertall I fremmes av et samlet presidentskap.

Tilrådingen under romertall II og III fremmes av presidentskapets flertall, alle unntatt femte visepresident Ingrid Fiskaa.

Presidentskapet har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslagene og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Dokument 8:2 S (2023–2024) punkt 1 og 4 – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø, Audun Lysbakken og Torgeir Knag Fylkesnes om regler for mer innsyn, åpenhet og tillit – vedtas ikke.

II

Dokument 8:2 S (2023–2024) punkt 2 og 3 – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø, Audun Lysbakken og Torgeir Knag Fylkesnes om regler for mer innsyn, åpenhet og tillit – vedtas ikke.

III

Dokument 8:11 S (2023–2024) punkt 1 og 2 – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ingvild Wetrhus Thorsvik, Guri Melby, Sveinung Rotevatn, Abid Raja, Grunde Almeland, Alfred Jens Bjørlo, Ola Elvestuen og André N. Skjelstad om mer åpenhet i offentlige organer – vedtas ikke.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 15. desember 2023

Masud Gharahkhani

Svein Harberg

Nils T. Børke

Morten Wold

Kari Henriksen

Ingrid Fiskaa